

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1\(41\)-287-300](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1(41)-287-300)

УДК 336.77:330.322.5(477)

JEL Classification: E44; E62; G21; G24

Вікторія Володимирівна Коваленко

доктор економічних наук, професор, професор кафедри банківської справи

Одеський національний економічний університет (Одеса, Україна)

E-mail: kovalenko-6868@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2783-186X>

ResearcherID: B-4996-2015. Scopus Author ID: 36069590700

Олена Степанівна Сергєєва

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри банківської справи

Одеський національний економічний університет (Одеса, Україна)

E-mail: lenasergeeva2007@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5523-3894>

ResearcherID: B-2532-2015. Scopus Author ID: 56158084400

ЗЕЛЕНИЙ БАНКІНГ: СУЧАСНА ТРАЄКТОРІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті розглянуто проблеми розвитку зеленого банкінгу як сучасної траєкторії сталого розвитку в Україні. Визначено проблемні кути, що спричиняють негативний вплив на активізацію зеленого фінансування, а саме: недостатній рівень використання механізмів та інструменти зеленого інвестування з урахуванням специфіки потреб національної економіки; потреба у підвищенні прозорості та стандартизації оцінки зелених інвестицій; відсутність конкредитації методичних підходів до оцінювання ESG-ризиків. За результатами дослідження сформульовано та обґрунтовано рекомендації щодо підвищення ефективності механізму реалізації концепції «зеленого» банкінгу, а саме: використання міжнародного досвіду щодо створення «зелених» банків, що може допомогти Україні створити інструмент для фінансування заходів «зеленого» відновлення. Перспективними напрямками подальших розвідок щодо розвитку «зеленого» банкінгу повинно стати удосконалення системи ризик-менеджменту на підставі вбудови системи оцінки ESG-ризиків, що відкриває нову перспективу відносин – ризики впливають на зацікавлені сторони, а зацікавлені сторони впливають на загальні результати діяльності.

Ключові слова: зелений банкінг; сталий розвиток; ESG-ризики; зелене інвестування; ризик-менеджмент.

Табл.: 3. Рис.: 5. Бібл.: 16.

Постановка завдання. Концепція сталого розвитку економіки та її вплив на збереження навколишнього середовища виступає пріоритетним напрямом для світового економічного простору. З 2020 року сталий розвиток набув вектора екологічно орієнтованого, прояв якого ґрунтується на екологічній сталості та формуванні справедливого суспільства. Такий напрям отримав назву «зеленої економіки». Першочерговим завданням концепції «зеленого» екологічного розвитку є використання «зелених» фінансів, які спрямовані на симбіоз економічного зростання, заходів з охорони довкілля та участь у цих процесах фінансових інститутів [12, с. 24].

У цьому контексті набуває актуальності питання щодо поширення концепції зеленого банкінгу. Зелений банкінг – це передова стратегія, яка поєднує фінансові послуги із соціальними та екологічними зобов'язаннями. Іноді його називають стійкий або етичний банкінг. Він відрізняється від традиційного банківництва, зосереджуючись на соціально свідомій та екологічно чистій політиці, яка може бути інтегрованою в повсякденні банківські

операції. Це зміна парадигми є результатом зростаючого розуміння взаємозв'язку між фінансами, охороною здоров'я та навколишнього середовища. По суті, фінансова відповідальність та інвестиції є метою зеленого банкінгу, який спрямований на забезпечення сталого розвитку як світової, так і національних економік. Він охоплює широкий спектр ініціатив, таких як використання екологічних технологій, фінансування проєктів у сфері відновлюваної енергетики, вирішенню моральних і соціальних питань під час ухвалення рішень про кредитування та інвестування.

Враховання екологічних, соціальних і управлінських факторів у процесах ухвалення рішень є одним з основних принципів екологічного банківського обслуговування. Максимізація позитивного результату, уникаючи негативних наслідків, це і передбачає оцінювання екологічних та соціальних наслідків різноманітних фінансових заходів та інвестицій. Те, як банки оцінюють ризик і вибирають активи, принципово змінилося в результаті руху до інтеграції ESG (навколишнє середовище, суспільство, управління).

Зелений банкінг загалом спрямований на вирішення багатьох проблемних питань як на макроекономічному, так і на мікроекономічному рівнях, з метою забезпечення реалізації концепції сталого розвитку, зокрема «зеленої» економіки, що актуалізує тему дослідження у цьому напрямку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Якщо розглядати зазначену проблему, то слід зауважити, що наукове співтовариство активно вивчає питання сталого розвитку та поширення зеленого банкінгу зокрема. Концептуальні положення щодо сталого розвитку розкриваються в наукових працях М. Рудої та співавтора [15], які обґрунтували стратегічні вектори співпраці України та ЄС у сфері сталого розвитку; О. Карінцевої та співавторів [7], які довели потребу в залученні іноземних інвестицій для сталого розвитку країни; М. Дзямулича [5], який розкрив регіональні аспекти сталого розвитку; А. Глущенко [4], який провів порівняльну характеристику «зеленої» економіки та концепції сталого розвитку.

Щодо розвитку зеленого банкінгу, слід звернути увагу на наукові доробки Б. Луціва та співавторів [12], Р. Запотічної [3], О. Крилової та співавторів [11], М. Житара [6], С. Міщенко та співавторів [13].

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Критичний аналіз наукових поглядів стосовно досліджуваної проблеми дає підстави зробити висновок про те, що «зелений банкінг» як нова віха в розвитку сучасного банківництва залишається не повною мірою дослідженою та адаптованою до сучасних стандартів розвитку вітчизняного банківського бізнесу. До невирішених проблем розвитку зеленого банкінгу в Україні належать: використання механізмів та інструменти зеленого інвестування з урахуванням специфіки потреб національної економіки в таких інвестиціях; стандартизація оцінювання зелених інвестицій, що забезпечить процес інтенсифікації залучення інвесторів у сектор сталого розвитку; реалізація концепції екологічної освіти серед учасників банківського ринку; конкретизація методичних підходів до оцінювання ESG-ризиків.

Метою статті є розкрити особливості та сутність «зеленого» банкінгу як інструменту забезпечення сталого розвитку національної економіки та окреслення подальших перспектив його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до «Стратегії сталого розвитку України до 2030 року» [16], «...стратегія сталого розвитку є альтернативою парадигмі економічного зростання, яка ігнорує екологічну небезпеку від розвитку суспільства за екстенсивною моделлю».

М. Руда відзначає, що «...основним завданням стратегії сталого розвитку виступає процес забезпечення норм збалансованого функціонування соціальної, економічної та екологічної складових системи «Суспільство-Економіка-Природа»» [15, с. 206]. Зелене фінансування – це важливий фінансовий інструмент, який допомагає суб'єктам економічної діяльності спрямовувати додаткові ресурси на галузі, щодо зменшення викидів вуглецю та захист навколишнього середовища. Зазначене підтримує сталий розвиток і сприяє створенню надійної економічної структури для екологічних, низьковуглецевих ініціатив та ініціатив з переробки [2].

У попередньому своєму дослідженні авторка статті В. Коваленко [9] довела існування посиленого взаємозв'язку між фінансовою системою та реальним сектором економіки в напрямку забезпечення сталого розвитку» [9, с. 48] (рис. 1).

Рис. 1. Концепція сталого розвитку та її вплив на взаємодію фінансової системи та реального сектору економіки
Джерело: [9, с. 48].

Витоки формування новітньої парадигми «відповідального фінансування» були задекларовані в міжнародних документах таких організацій, як ООН, ЮНЕП (табл. 1).

Таблиця 1

*Характеристика основних принципів та програм
щодо «відповідального фінансування»*

Назва документа	Характеристика	Рік прийняття
Принципи екватора	готовність банків до оцінювання екологічних та соціальних ризиків при здійсненні проєктного фінансування	2003 р., http://surl.li/romhp
Принципи відповідального інвестування ООН	розуміння інвестиційних наслідків екологічних, соціальних та управлінських (ESG) чинників; підтримка міжнародної мережі підписантів для інвесторів у врахуванні даних чинників щодо їхніх рішень до інвестицій та власності	2006 р., http://surl.li/romif
Програма ООН щодо навколишнього середовища	відповідно до неї було запроваджено проєкт «Зелена економічна ініціатива»	2008 р., http://surl.li/romiv
Керівництво зі сталого розвитку банківської галузі (FI Керівництво ЮНЕП банківської діяльності та сталого розвитку)	керівництво для банки щодо здійснення власної оперативної діяльності	2011 р., http://surl.li/romjs

Джерело: складено авторами за матеріалами публікації тез [8, с. 315].

Перехід банків від позиції «бути осторонь» до позиції усвідомлення своєї визначальної ролі у сфері раціонального природокористування та соціальної відповідальності відбувся на підставі реалізації концепції сталого розвитку в банківництво та отримало назву «зеленого банкінгу» [8, с. 315].

Зелений банкінг за визначенням Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), – «...державна, квазідержавна або некомерційна фінансова установа, що створена спеціально для сприяння інвестиціям у низьковуглецеву, стійку до змін клімату економіку» [1].

Зелений банкінг, або екологічно сталий банкінг, є фінансовою стратегією, спрямованою на підтримку сталого розвитку та екологічно безпечної діяльності. Він передбачає інтеграцію екологічних, соціальних та управлінських аспектів (ESG) у банківські операції.

Світові банки відіграють ключову роль у фінансуванні проєктів, спрямованих на зменшення впливу на довкілля та підтримку сталого розвитку. Зокрема, міжнародні банки активно впроваджують зелену політику, що сприяє покращенню екологічної ситуації в країнах їхньої присутності. Загалом світові банки дедалі більше інтегрують принципи зеленого банкінгу у свою діяльність, сприяючи переходу до стійкої та екологічно відповідальної економіки (табл. 2).

Зазначені банки активно розвивають ESG-стратегії, підтримують фінансування екологічно чистих технологій та сприяють переходу бізнесу до стійкого розвитку.

Таблиця 2

*Світові банки, які активно використовують інструменти
зеленого фінансування*

Банк	Країна	Характеристика
BNP Paribas	Франція	Один із лідерів у сфері сталого фінансування. Відмовився від фінансування вугільних проєктів та підтримує відновлювану енергетику. Запустив спеціальні облігації для фінансування екологічних ініціатив.
HSBC	Велика Британія	Зобов'язався виділити 1 трлн \$ на сталий розвиток до 2030 року. Відмовився від фінансування вуглевидобувної промисловості. Підтримує клієнтів у переході до низьковуглецевої економіки.
BBVA	Іспанія	Збільшив цільове фінансування сталих проєктів до 700 млрд євро. Спеціалізується на «зелених» облігаціях. Інвестує у стартапи, що розвивають чисті технології.
Deutsche Bank	Німеччина	Виділив понад 200 млрд євро на фінансування сталих проєктів до 2025 року. Входить до ініціативи «Net-Zero Banking Alliance». Розробляє фінансові продукти для підтримки ESG-бізнесів.
JPMorgan Chase	США	Заявив про інвестування 2,5 трлн \$ у сталий розвиток до 2030 року. Збільшує частку фінансування відновлюваних джерел енергії. Підтримує клієнтів у переході на стійкі бізнес-моделі.
Goldman Sachs	США	Має стратегію переходу до 100 % відновлюваної енергії. Інвестує в проєкти декарбонізації та сталого транспорту. Фінансує стартапи в екологічному секторі.
Standard Chartered	Велика Британія	Інвестує у сталий розвиток у країнах, що розвиваються. Відмовився від кредитування нових вугільних електростанцій. Має ESG-орієнтовані фінансові продукти.
ING	Нідерланди	Підтримує цілі Паризької кліматичної угоди. Розробив «зелені кредити» для компаній, що скорочують викиди CO ₂ . Має одну з найбільш амбітних екологічних політик у банківському секторі.
Triodos Bank	Нідерланди	Спеціалізується на екологічних та соціальних проєктах. Фінансує лише сталий бізнес, відновлювану енергетику та органічне сільське господарство. Має прозору політику екологічних інвестицій.
Green Investment Group	Велика Британія	Один із найбільших "зелених" інвестбанків. Фінансує екологічні проєкти в Азії, Європі та Америці. Підтримує інновації у сфері енергоефективності та низьковуглецевих технологій.

Джерело: складено авторами.

Р. Запотічна провела аналіз щодо банків світу, які отримують дохід від зеленого банківництва (табл. 3). За результатами проведеного дослідження було встановлено, що «зелене кредитування» набуває величезних обертів та у більшості провідних банків світу становить значну частку у їхніх портфелях.

Таблиця 3

Світові банки за пропорцією доходів від зеленого кредитування

Банк	Країна	Коефіцієнт екологічного доходу, %
Vancity	Канада	34,12
SpareBank 1 Estlandet	Норвегія	23,03
Amalgamated Bank	США	19,46
Intesa Sanpaolo	Італія	6,72
Commerzbank AG	Німеччина	6,53
JB Financial Group	Південна Корея	5,21
Investec group	Південна Африка	5,03
DBS Bank Ltd.	Сінгапур	3,77
BMO Financial Group	Канада	3,58
Citi	США	3,02

Джерело: [3, с. 63].

Можна виокремити специфічні риси зеленого банкінгу, які необхідно враховувати при спрямуванні бізнес-моделей банків на зелене інвестування. До таких ознак слід віднести:

– «Зелені» інвестиції мають менший грошовий потік та термін вкладання. Екологічні інвестиції зазвичай мають довший час окупності та скорочення грошових потоків у найближчій перспективі. Банки повинні здійснювати аналіз руху готівки або аналіз витрат і вигід для цих зелених інвестицій до ухвалення рішення щодо видачі позик. Банкам може бути складно профінансувати декілька проєктів одночасно, оскільки цей процес потребує часу та ресурсів.

– Недостатні дані щодо екологічного впливу зелених інвестицій. За для проведення аналізу екологічних наслідків зеленого інвестування, банки вимагають надійних даних.

– Підготовка та реалізація стратегії екологічного банківського бізнесу зазвичай займає більше часу, ніж традиційна банківська діяльність через довший час початку та меншої чисельності клієнтської бази.

– Низький прибуток у короткостроковій перспективі. Основна мета екологічного банкінгу – допомогти реалізації проєктів зеленого інвестування, які сприяють сталому розвитку та захисту навколишнього середовища. Ці проєкти можуть бути не спрямовані на отримання прибутку. Від цього залежить прибутковість банківської діяльності.

– Вищі експлуатаційні витрати. Зелений банкінг повинен інвестувати значну суму грошей на освіту та підготовку спеціалізованого, талановитого і кваліфікованого персоналу для вивчення екологічних наслідків для зелених інвестицій.

– Ризики для репутації. Вирішення зосередитися на екологічному банкінгу може допомогти банкам з часом покращити свою репутацію. Однак виникають труднощі з оцінкою екологічних наслідків таких інвестицій щодо управління ризиком фінансування «брудних» проєктів, які не вважаються зеленими та можуть шкодити навколишньому середовищу та сталому розвитку.

– Зелений банкінг не має чітких інструкцій. Зелений банкінг – це відносно нове поняття в банківництві, особливо в таких країнах, що розвиваються. У підсумку регулятори мають створити належну законодавчу базу для зеленого банкінгу. Крім того, законодавча база для оцінки зелених проєктів не є законодавчо встановленою та інтегрованою між державними органами.

Щодо України, слід зазначити, що зелене банківництво має свій початок після підписання Україною у 2016 р. Паризької Угоди, у якій сформульовано завдання – скоротити викиди парникових газів до 2030 року до рівня 35 % порівняно з 1990 р. та досягти вуглецевої нейтральності не пізніше 2060 р. Відповідно до Концепції «Зеленого енергетичного переходу України до 2050 року» [10], формування кліматично нейтральної економіки, що потребує щорічних інвестицій у сумі близько 5 % ВВП [14, с. 291].

На вітчизняному ринку банківських послуг, яскравими представниками запровадження зеленого банкінгу є:

1. АБ «Укргазбанк», який виступає піонером зеленого банкінгу в Україні. З 2016 р. він активно фінансує екологічні проєкти, спрямовані на зменшення викидів CO₂ та підтримку відновлюваної енергетики. Банк пропонує спеціальні умови кредитування для підприємств, що реалізують екологічно чисті технології та проєкти, а також підтримує домогосподарства, малий та середній бізнес у цьому напрямку.

2. АТ «Ощадбанк», впроваджує практики зеленого банкінгу, зокрема, фінансуючи проєкти з енергоефективності та відновлюваної енергетики. Банк бере участь у міжнародних програмах, спрямованих на підтримку сталого розвитку та екологічних ініціатив.

3. АТ Райффайзен Банк підтримує екологічні проєкти та впроваджує принципи сталого розвитку у свою діяльність. Банк пропонує фінансові продукти для підприємств, що працюють у сфері зеленої енергетики та екологічно чистих технологій.

4. АТ КБ «ПриватБанк» реалізує ініціативи, спрямовані на зменшення впливу на навколишнє середовище, включаючи підтримку проєктів з енергоефективності та впровадження екологічних стандартів у свою діяльність.

Представлені банки демонструють активну позицію у впровадженні зеленого банкінгу в Україні, сприяючи сталому розвитку національної економіки та підтримці екологічних ініціатив.

Національний банк України (НБУ) як регулятор ринку банківських послуг не стоїть осторонь. З 2023 р. НБУ вимагає від банків враховувати екологічні ризики при наданні кредитів, стимулюючи впровадження принципів зеленого банкінгу в Україні.

Запровадження концепції сталого розвитку в банківництво призвело до виникнення нових ризиків, які набули назви ESG-ризиків (ризиків, пов'язаних з реалізацією екологічних та соціальних чинників та чинників корпоративної соціальної відповідальності). У цьому контексті насамперед слід приділяти увагу потенційному впливу, який можуть чинити на банк зацікавлені сторони (споживачі, зовнішні постачальники, співробітники або довілля) і навпаки, вплив банківських інституцій на зацікавлені сторони. ESG-ризиків, що виникають, можуть негативно позначитися на фінансових результатах, якості активів, а саме головне репутації банків (рис. 2).

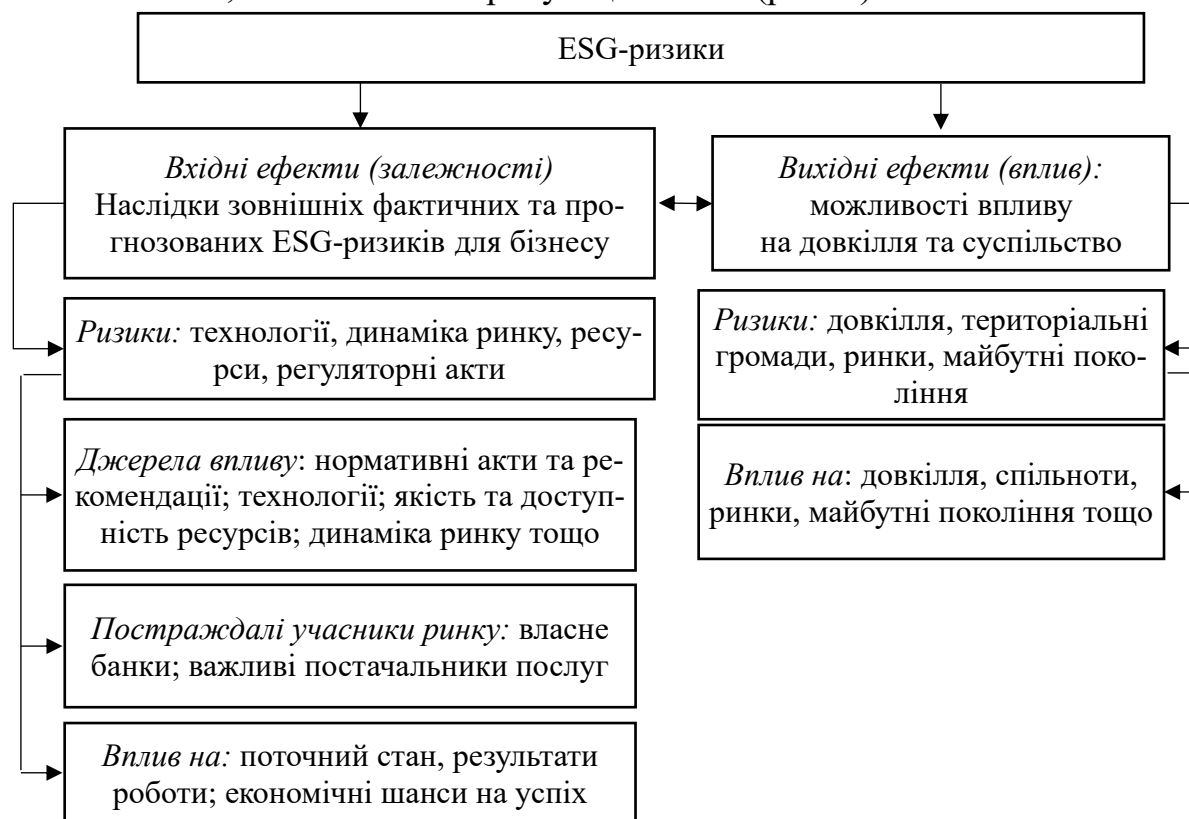

Рис. 2. Характеристика ESG-ризиків, які впливають на ділову репутацію банків

Джерело: систематизовано авторами за матеріалами [2; 6].

Також поряд з описаними вище ESG-ризиками доцільно виокремити такі аспекти, як фінансовий та екстрафінансовий.

Фінансовий аспект передбачає вирішення питання банківськими інституціями – які ESG-ризиків містить бізнес-модель клієнтів і як це вплине на функціональну бізнес-модель банку? Фінансовий аспект пов'язаний з вхідними ESG-ефектами, а саме наслідками зовнішніх поточних та прогнозованих ESG-чинників.

Екстрафінансові аспекти мають зворотний зв'язок, а саме, як впливають банки на довкілля та суспільство. Тому тут потрібно вирішити питання, які можливості з'являються унаслідок реалізації фінансових інструментів «зеленого банкінгу» та питання щодо збереження ділової репутації банком. Вирішення цього питання належить до вихідних ефектів, тобто впливу дій банків на довкілля і суспільство.

У такому випадку постає питання щодо оцінювання ESG-ризиків як складника загальної системи ризик-менеджменту в банках.

Для вирішення цієї проблеми заслуговує на увагу науковий доробок, який представлений С. Міщенко та співавторами, які запропонували методичний підхід до оцінювання ESG-ризиків на підставі визначення прийнятого для кредитора рівня концентрації таких ризиків за шкалою між питомою вагою «зелених кредитів» у загальній сумі кредитного портфеля банку, наданих кредитором, і часткою кредитів у загальній сумі потенційного кредитного ризику [13] (табл. 3).

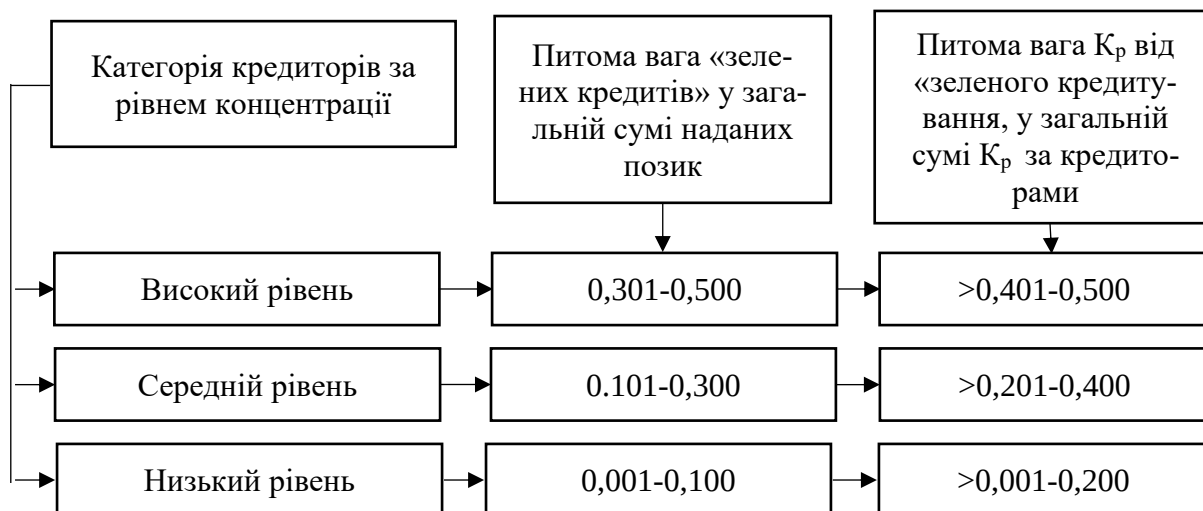

Рис. 3. Градація коефіцієнта ймовірності дефолту позичальника залежно від категорії проєкту та ESG-ризиків

Джерело: [13, с. 62-63].

Також у дослідженні С. Міщенко та співавторів запропоновано проводити градацію позичальників залежно від концентрації кредитного ризику [13, с. 63] (рис. 4).

Можна констатувати той факт, що при управлінні кредитним ризиком зеленого фінансування має бути постійне удосконалення та моніторинг кредитної політики банків, яка містила вимоги щодо досягнення кліматичного урівноваження у власній стратегії ризик-менеджменту, стрес-тестування кредитних ризиків з метою їх кращого розуміння та обраного напрямку встановленого банком ризик-апетиту.

K_p – кредитний ризик

Рис. 4. Оцінювання рівня концентрації кредитного ризику від зеленого кредитування

Джерело: [13, с. 63].

Банкам за необхідне проводити аналіз мотиваційних важелів для реалізації концептуальних основ сталого розвитку, внести відповідні зміни у свої бізнес-стратегії та стратегії управління ризиками, а також запроваджувати оцінювання ESG-ризиків на кожному етапі управління (рис. 5).

*RAS (Risk Assurance Services) – система страхування ризиків

Рис. 5. Структурно-логічна послідовність з інтеграції управління ESG-ризиками у загальну систему ризик-менеджменту

Джерело: сформовано авторами.

Висновки та пропозиції. Реалії сьогодення спонукають дедалі глибше досліджувати проблему зеленого фінансування та принципів забезпечення сталого розвитку національної економіки. Використання світового досвіду щодо «зеленого банкінгу» для України виступає підґрунтям щодо форму-

вання системи фінансування заходів «зеленого» відновлення. У сучасних вітчизняних реаліях банк такого типу може бути створено в межах Плану відновлення України як банк розвитку, який би виступав у ролі координатора для повоєнної відбудови, підтримки «зелених» проєктів. Також слід розглядати варіант покладання даних функцій на вже існуючий банк такого типу, наприклад АБ «Укргазбанк», який виступає новатором в Україні щодо «зеленого» фінансування та зосереджений на задоволення потреб кліматичних проєктів.

Представлений напрям можливо узяти за підґрунтя створення фінансового кластера для підтримки зелених ініціатив територіальних громад.

Перспективними напрямками подальших розвідок щодо розвитку зеленого банкінгу повинно стати удосконалення системи ризик-менеджменту на підставі вбудови системи оцінки ESG-ризиків, що відкриває нові горизонти встановлення відносин – ESG-ризики впливають на зацікавлені сторони, а зацікавлені сторони впливають на загальні результати діяльності банківських інституцій. Врахування цього напрямку допоможе по-новому поглянути на інші типи ризиків і змінити їхню роль у загальній системі корпоративного управління банків.

Список використаних джерел

1. Green Finance and Investment. Green Investment Banks. Scaling up Private Investment in Low-carbon, Climate-resilient Infrastructure. – Paris : OECD, Publishing, 2016. DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264245129-en>.
2. Shi, Hu. How does green finance reform affect corporate ESG greenwashing behavior? [Electronic resource] / Hu Shi, Chen Peilin, Zhang Chunli // International Review of Financial Analysis. – 2025. – Vol. 102. – Pp. 104037. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.irfa.2025.104037>.
3. Zapotichna R. Green trend in international banking business: opportunities for Ukraine [Electronic resource] / Roksolana Zapotichna // Економіка України. – 2023. – № 3. – Pp. 58-72. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.03.058>.
4. Глущенко А. М. «Зелена» економіка і сталий розвиток: порівняльний аналіз концепцій [Електронний ресурс] / А. М. Глущенко // International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences". – 2024. – № 8. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-8>.
5. Дзямулич М. Фінансове забезпечення сталого розвитку регіону [Електронний ресурс] / М. Дзямулич // Економічний форум. – 2023. – № 3. – С. 128-133. DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2023-3-16>.
6. Житар М. О. Стійке фінансування і зелений банкінг в Україні [Електронний ресурс] / М. О. Житар // Економіка та суспільство. – 2024. – Вип. 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-66>.
7. Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни // О. І. Каринцева, І. Б. Дегтярова, М. О. Харченко, О. І. Долгошеева, А. В. Кіріл'єва // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. – 2020. – № 3. – С. 199-211. DOI: [10.21272/1817-9215.2020.3-22](https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.3-22).
8. Коваленко В. В. Зелений банкінг: сучасна траєкторія сталого економічного розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Коваленко // Економіка, фінанси, банківська справа та освіта: актуальні питання розвитку, досягнення та інновації: матеріали IX Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Одеса, 4–5 квітня 2024 р.). – Одеса : ОНЕУ, 2024. – С. 315-318. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/18710/1/315-318.pdf>.

9. Коваленко В. Вплив банківського кредитування на підтримку сталого розвитку країни в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / В. Коваленко // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – 2024. – № 5-6 (318-319). – С. 47-57. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-5-6-318-319-47-57>.

10. Концепція «Зеленого енергетичного переходу України до 2050 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uaea.com.ua/news/our-news/concept-2050.html>.

11. Крилова О. В. Проблеми розвитку «зеленого» банкінгу в Україні [Електронний ресурс] / О. В. Крилова, О. І. Замковий, О. І. Горяча, О. Г. Федорова // Проблеми розвитку «зеленого» банкінгу в Україні. – 2023. – № 1 (81). – С. 68-75. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/81.068>.

12. Луців Б. Роль зеленого банкінгу в забезпеченні цілей сталого економічного розвитку [Електронний ресурс] / Б. Луців, О. Дзюблюк, Я. Чайковський, Луців Є. // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2024. – Vol. 1 (54). – Рр. 23-36. DOI: [10.55643/fcaptr.1.54.2024.4250](https://doi.org/10.55643/fcaptr.1.54.2024.4250).

13. Міщенко С. В. Управління ризиками зеленого фінансування в Україні [Електронний ресурс] / С. В. Міщенко, С. В. Науменкова, В. І. Міщенко // Вісник ОНЕУ ім. І. І. Мечникова. – 2023. – Т. 28. – Вип. 3(97). – С. 61-69. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/3-97-11>.

14. Науменкова С. В. Інноваційні інструменти зеленого фінансування для України [Електронний ресурс] / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко // Економічний простір. – 2024. – № 189. – С. 291-299. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-51>.

15. Руда М. В. Співпраця України та ЄС у сфері сталого розвитку: огляд перспектив [Електронний ресурс] / М. В. Руда, М. М. Мазурик // Менеджмент та підприємство в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2021. – № 3 (1). – С. 204-211. – Режим доступу: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/jun/23805/menedzhment121-206-213.pdf>.

16. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/strategiya-staloho-rozvytku-ukrayiny-do-2030-roku>.

References

1. Green Finance and Investment. Green Investment Banks. Scaling up Private Investment in Lowcarbon, Climate-resilient Infrastructure. (2016). OECD, Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264245129-en>.

2. Shi, Hu, Peilin, Chen, Chunli, Zhang (2025). How does green finance reform affect corporate ESG greenwashing behavior? *International Review of Financial Analysis*, 102, 104037. <https://doi.org/10.1016/j.irfa.2025.104037>.

3. Zapotichna, R. Green trend in international banking business: opportunities for Ukraine. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 3, 58-72. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.03.058>.

4. Hluschenko, A.M.(2024). «Zelena» ekonomika i stalyy rozvytok: porivnialnyi analiz kontseptsii [“Green” economy and sustainable development: comparative analysis of concepts.]. *International Scientific Journal “Internauka”. Series: “Economic Sciences”*, 8. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-8>.

5. Dziamulych, M. (2020). Finansove zabezpechennia staloho rozvytku rehionu [Financial support for sustainable development of the region]. *Konieczny forum – Economic Forum*, 3, 128-133. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2023-3-16>.

6. Zhytar, M.O. (2024). Stiike finansuvannia i zelenyi bankinh v Ukraini [Sustainable financing and green banking in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, 62. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-66>.

7. Karyntseva, O.I., Dehtiarova, I.B., Kharchenko, M.O., Dolhosheieva, O.I., Kyrylieva, A.V. (2020). Zaluchennia inozemnykh investytsij yak instrument zabezpechennia konkurentospromozhnosti ta staloho rozvytku krainy. [Attracting foreign investment as a tool for ensuring competitiveness and sustainable development of the country]. *Visnyk Sumskoho derzhavnoho universytetu. Serii Ekonomika – Bulletin of Sumy State University. Economics Series*, 3, 199-211. DOI: 10.21272/1817-9215.2020.3-22.

8. Kovalenko, V.V. (2024). Zelenyi bankinh: suchasna traiektoriia staloho ekonomichnoho rozvytku [Green banking: modern trajectory of sustainable economic development]. *Ekonomika, finansy, bankivska sprava ta osvita: aktualni pytannia rozvytku, dosiahnennia ta innovatsii: materialy IX Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii – Economics, finance, banking and education: current issues of development, achievements and innovations: materials of the IX International Scientific and Practical Internet Conference* (pp. 315-318). ONEU. <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/18710/1/315-318.pdf>.

9. Kovalenko, V. (2024). Vplyv bankivskoho kredytuvannia na pidtrymku staloho rozvytku krainy v umovakh voiennoho stanu [The impact of bank lending on the support of sustainable development of the country under martial law]. *Naukovyj visnyk Odeskoho natsional'noho ekonomichnoho universytetu – Scientific Bulletin of the Odessa National Economic University*, 5-6 (318-319), 47-57. <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2024-5-6-318-319-47-57>.

10. Kontseptsiiia «Zelenoho enerhetychnoho perekhodu Ukrainy do 2050 roku» [Concept of "Green Energy Transition of Ukraine by 2050"]. (n.d). <https://uaea.com.ua/news/our-news/concept-2050.html>.

11. Krylova, O.V., Zamkovyi, O. I., Horiacha, O. I., Fedorova, O. H. (2023). Problemy rozvytku «zelenoho» bankinhu v Ukraini [Problems of development of «green» banking in Ukraine]. *Ekonomichnyj visnyk – Economic Bulletin*, 1, 68-75. <https://doi.org/10.33271/ebdut/81.068>.

12. Lutsiv, B., Dziubliuk, O., Chajkovskiy, Ya., Lutsiv, Ye., (2024). Rol zelenoho bankinhu v zabezpechenni tsilej staloho ekonomichnoho rozvytku. [The role of green banking in achieving sustainable economic development goals]. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*, 1(54), 23-36. DOI: 10.55643/fcaptp.1.54.2024.4250.

13. Mischenko, S.V., Naumenkova, S.V., Mischenko, V.I. (2023). Upravlinnia ryzykamy zelenoho finansuvannia v Ukraini [Risk management of green financing in Ukraine]. *Visnyk ONEU im. I.I. Mechnykova – Bulletin of the I.I. Mechnikov ONEU*, 28, 3(97), 61-69. <https://doi.org/10.32782/2304-0920/3-97-11>.

14. Naumenkova, S.V., Mischenko, S.V. (2024). Innovatsiini instrumenty zelenoho finansuvannia dlia Ukrainy [Innovative green financing tools for Ukraine]. *Ekonomichnyi prostir – Economic Space*, 189, 291-299. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-51>.

15. Ruda, M.V., Mazuryk, M.M. (2021). Spivpratsia Ukrainy ta YeS u sferi staloho rozvytku: ohliad perspektyv [Cooperation between Ukraine and the EU in the field of sustainable development: a review of prospectss]. *Menedzhment ta pidpriemstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku – Management and enterprise in Ukraine: stages of formation and development problems*, 3(1), 204-211. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/jun/23805/menedzhment121-206-213.pdf>.

16. Stratehiia staloho rozvytku Ukrainy do 2030 [Strategy for Sustainable Development of Ukraine until 2030.]. (n.d). <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/stratehiya-staloho-rozvytku-ukrayiny-do-2030-roku>.

Отримано 19.01.2025

UDC 336.77:330.322.5(477)

Victoria Kovalenko

Doctor of Economic, Professor, Professor of the Department of Banking
Odesa National Economic University (Odesa, Ukraine)

E-mail: kovalenko-6868@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0003-2783-186X>

ResearcherID: [B-4996-2015](#). **Scopus Author ID:** [36069590700](#)

Olena Serhieieva

PhD (Economics), Associate Professor, Department of Banking
Odesa National Economic University (Odesa, Ukraine)

E-mail: lenasergeeva2007@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-5523-3894>

ResearcherID: [B-2532-2015](#). **Scopus Author ID:** [56158084400](#)

GREEN BANKING: THE MODERN TRAJECTORY OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY

The relevance of this study is driven by the fact that the concept of sustainable economic development and its interconnection with the environment are currently among the highest priorities and critical vectors for the global economy. In this context, the expansion of the green banking concept is becoming increasingly important. Green banking is an advanced strategy that integrates financial services with social and environmental commitments. It is sometimes referred to as sustainable or ethical banking.

The objective of this study is to explore the features and essence of green banking as a tool for ensuring sustainable development of the national economy and to outline further prospects for its evolution. The research methodology includes methods of balanced generalization, concretization, systematization, synthesis, and statistical analysis.

The study identifies several key obstacles to the widespread understanding and adoption of green banking: green investments often have lower cash flow and longer investment horizons; insufficient data on the environmental impact of green investments; long preparation and implementation timelines for ecological banking strategies; lower short-term profitability; higher operational costs; reputation risks for banks; lack of clear regulatory guidelines for green banking.

Based on the research findings, recommendations have been formulated and substantiated to enhance the efficiency of green banking implementation mechanisms. In particular, leveraging international experience in the creation of green banks could help Ukraine develop a financial tool for supporting green recovery initiatives.

Future research directions should focus on improving risk management systems by incorporating ESG risk assessment frameworks, which open new perspectives for stakeholder interactions—where risks influence stakeholders, and stakeholders impact overall banking performance. Special attention should be given to the conceptual determinants of green banking implementation within financial institutions, including: the degree of sustainable development integration into banking operations and its impact on ESG factor-driven pricing and valuation; selection of ESG risks for disclosure and the consistent use of ESG data to enhance transparency regarding the influence of various investments and ESG risk identification within corporate strategies; disclosure of ESG risk data and assessment of its effectiveness in ESG trend portfolio formation; integration of ESG data into existing information frameworks, evaluating the required costs, technical expertise, and capabilities.

Keywords: green banking; sustainable development; ESG risks; green investment; risk management.

Table: 3. Fig.: 5. References: 16.